Izsáki Horgász- és Pihenőpark
H-6070 Izsák, 0331/9. hrsz.
Mobil: +36-30/249-6924
E-mail: horgaszto2008@gmail.com Web: www.izsakihorgaszto.hu

Fogassüllő (Stizostedion lucioperca LINNÉ)

Egyéb nevei: süllő, fogas, balatoni fogas, szellő, fehérhúsú csuka.

Jegyei: Legnagyobb sügérfélénk teste erősen megnyúlt, oldalról ugyancsak lapított. Aránylag alacsony hátú hal. Nagy feje oldalról oldalról ugyancsak lapított. Csúcsba nyíló szája ugyancsak nagy: a felső állkapcsának vége eléri a szem vonalát, vagy azon is túl ér. Szájában erős fogak ülnek; közülük a többi közül kiemelkedő, úgynevezett ebfogak azok, amelyek révén a fogassüllő és a kősüllő kifejlett példányai egymástól jól megkülönböztethetők. Két hátúszója közül az elsőben 13-17 tüske, a másodikban 19-24 elágazó sugár található. Fésűs pikkelyei aprók, számuk az oldalvonalon 80-100. Háta sötét zöldesszürke, oldalai ezüstösfehér alapúak.

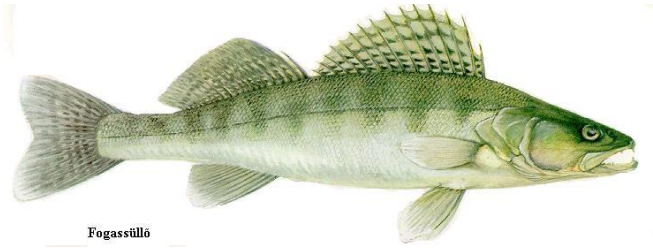

Fogassüllő

A hátvonaltól a test közepéig 8-12 sötét sáv húzódik. A nagyobb példányok 50-60 cm hosszúak, de egy méternél nagyobbra is megnőhet. Harka (1997) szerint a hazai horgászrekord 1990-ben egy 14,5 kg súlyú fogas süllő volt.

Elterjedése: Közép- és Kelet-Európában elterjedt halfaj, amely eredetileg a Keleti, a Fekete- és a Kaszpi-tengerbe ömlő folyók vízrendszerében élt, de telepítéssel eljutott Nyugat-Európába is. Nálunk őshonos. Nagyobb állóvizeinkben és folyóinkban többfelé megél az egymástól eltérő jellegű víztípusokban, de jobbára a kemény vízfenekű és a nagy oxigéntartalmú környezetet kedveli. Az 1920-as években kereskedelmi érdekből a balatoni foga süllőt önálló alfajként kívánták a többi süllőnktől elkülöníteni. Az akkor még nagyobb állományú balatoni „fogasok" ezüstösebb (fehérebb) pikkelyköntösükkel és „balatonkék" (türkiz) harántsávjaikkal színben csakugyan különválónak látszottak, valójában csupán helyi színváltozatnak minősültek, amely világosabb színezet főként a tó opálos vizének reflexfény hatására alakult ki.

Életmódja: A nem túlságosan gyors áramlású folyószakaszokon és a jó oxigénellátottságú állóvizekben érzi kellemesen magát. Kis folyókban inkább csak a torkolatvidékén fordul elő, s elkerüli a laza üledékkel fedett mederrészeket és az elmocsarasodó állóvizeket. Halevő ragadozó. A lárvakor után csak a legapróbb zooplanktonszervezetekkel (kerekesférgek, kandicsrákok naupliusz lárvái) tudja elkezdeni táplálkozását. Már az első nyarukon, a még 4-6 cm hosszú süllőivadék ragadozóvá válik. Amikor a balatoni berkek még összeköttetésben álltak az anyamederrel, az ott őket korábbi kelésükkel megelőző vágódurbincs-ivadék volt a fő zsákmányuk. Ha télig lemaradva, nem érik el a 9-12 cm-es testméretüket, legyöngülve télen elpusztulnak, avagy nagyobb testvéreik falják fel őket. Az idősebb egyedek kizárólag halat fogyasztanak; zsákmányhalaik a sügér, durbincs, küsz, bodorka és a keszegivadék közül kerülnek ki nagyobb számban, bár nem annyira a halfajok szerint, hanem a méretük szerint válogat köztük, a kisebb méretűeket részesítve előnyben. A fogas süllő március végén és áprilisban párosan ívik. Az algás-köves, hajszálgyökeres (fűz, nyár, nád) részeken a hím süllő faroklegyezésével egy méter átmérőjű részt letisztít s ezt a leendő ikrafészkét a betolakodóktól védelmezi. Sajátos fej- és farokreszkető mozgással egy nőstényt csalogat oda. Ezután egymás mellé helyezkedve köröző mozgással folyik az ikrák lerakása és megtermékenyítése. Egy-egy ikráktól duzzadó nőstény

testsúlykilogrammonként számítva az 1-1,5 mm-es, ragadós ikraszemekből évente 50-200 ezret rak le, egyenletesen elterítve a letisztított ikrafészekre. A kikelt lárvák eleinte fel-le úsznak, majd elfekszenek. A zsenge ivadék a kelés után 3-5 nappal kezd el táplálkozni. A hím a második, a nőstény a harmadik nyár után válik ivaréretté. A tógazdaságokban mesterséges süllőfészkek kihelyezésével (ugyanígy a Balatonban is régebben) természetes úton, az ivadék-előállító halkeltetőkben pedig mesterséges eljárással szaporítják. Megfelelő táplálkozási körülmények közt az ivadék az 1. évben 9-16, a 2. évben 15-26, a 3. esztendőben 22-28, a 4. évben 26-45, az 5. évben 35-52 cm hosszúságú lehet. Pénzes-Tölg adatai szerint (1996) a 37 cm-es hosszúság mellett éri el a 0,5 kg-os, a 47 cm-es mellett az 1 kg-os súlyt. A régi piaci „fogasméret" az 52-54 cm-es hosszúság melletti 1,5 kg-os vagy az e feletti nagyság volt; az ennél kisebb méretű és súlyú példányok csak „süllő" megjelöléssel keltek el a piacon. Élőhelye táplálékbőségtől függően a fogas süllő fejlődési üteme meglehetősen változó (pl. az 1 kg-os testtömegig a Balaton fogassüllője – a viszonylagos táplálékszűke miatt csak lassan, a Velencei-tóé viszont gyorsan növekszik). *Bíró* (1979) balatoni süllővizsgálatai szerint a tóban csökkent a süllőivadék kannibalizmusa és vágódurbincsfélék-fogyasztása, és előtérbe került a pontyféle, főleg a küsz zsákmányolása, de így is a tóban évente megtermelődő szerves anyag mennyiségnek csupán a 0,065%-a alakul át süllőhússá (évi kb. 18-39 kg zsákmányhal hektáronként). A külföldi adatok szerint egyébként a fogas süllő növekedése a Balti-tengerbe ömlő folyók alkotta félsós vizű öblökben a legjobb.

Jelentősége: A fogassüllő a leghíresebb, legkeresettebb nemes halunk, amelynek szálkátlan, zsírszegény, igen ízletes húsából a magyar konyha többféleképpen elkészített, különleges ételspecialitásokat készít. Sajnos állományai nemcsak a Balatonban gyérültek meg, hanem több más, egykor bőhozamú süllős vizünkben is, aminek oka e nemes hal életkörülményeinek a romlása, a vízszennyeződések fokozódása (a tiszai ciánszennyezés az anyameder teljes állományát elpusztította, most igyekeznek a tragikus veszteséget ivadék-kihelyezéssel pótolni: 2000. május). A halastavak pontyhozamának növelésével előálló oxigénhiány is visszaveti a süllőtermelés eredményességét. A fogas süllő kitűnő sporthal. Sajnos a jó süllőző helyek száma fogy, annak ellenére, hogy az érdekelt szervek sokat tesznek az állomány fenntartásáért. A helyzet javítása céljából igyekeznek a süllős vizekbe egyre több korai (június eleji) 4-6 cm-es, illetve egynyaras: 10-15 cm-es süllőivadékot kihelyezni; kérdéses viszont, hogy vizsgálják-e az adott helyeken a süllőivadék-táplálék kellő mértékű jelenlétét (hiány esetén a kihelyezett ivadék erősebbjei gyengébb testvéreik bekebelezésével csillapítva éhségüket, saját állományukat tizedelik). A horgászok élő csalihallal és villantóval, leginkább fenekező horgászattal fogják a süllőket. Fajlagos tilalmi ideje március 1-től április 30-ig tart. A legkisebb kifogható példány 30 cm.